

Restes de fortificació de l'antic Casal d'Altarriba

Calldetenes

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Entorn rural de Calldetenes Casa d'Altarriba s/n (08506 Calldetenes)
Emplaçament	Crta. BV-5202 al km. 1,8 agafar el trencall a la dreta fins al casal d'Altarriba.

Coordenades:

Latitud:	41.92682
Longitud:	2.31258
UTM Est (X):	443004
UTM Nord (Y):	4641880

Classificació

Número de fitxa	08037 - 89
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval Modern
Segle	XII-XIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Caldria potser un esforç per la consolidació de les restes prevenint una possible degradació
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN/ Monument/R-I-51-5226/ Llei 16/19850625 BOE.
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari	Fitxes del IPA núm.1-663 (2/2)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil

Ús actual:	Estructural
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 003A00056
Fitxes associades:	
Casal d'Altarriba	
Autoria de la fitxa	Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa:	dt., 12/09/2006 - 02:00

Descripció

El casal d'Alta-Riba es troba situat vers el cantó de llevant del terme municipal de Calldetenes, al costat esquerre del torrent de Sant Martí, i a 500 m. de l'església parroquial de Sant Martí de Riudeperes. Les restes de fortificació pertanyen a una antiga muralla situada al cantó de tramuntana, entre el casal i el torrent. Es tracta d'un mur de 30 m de llarg, paral·lel al riu, i una altra ala de llevant, de 6 m. de llarg. El primer, fa de mur de contenció de terres salvant un desnivell de cinc metres, i presenta el parament exterior totalment ocult per la vegetació d'esbarzers. L'aparell de dit mur és perceptible des del l'interior del casal, i s'observa una renglera d'espitlleres separades regularment cada dos metres. A l'angle nord s'endevina una antiga torre de planta quadrangular amb el mur que es prolonga fins la masoveria. La paret de llevant manté un parament net, i també poden apreciar-se espitlleres. Tots dos murs tenen un gruix de 1,2 m, amb dos metres d'alçada a la part interior i cinc o sis a l'exterior, i han estat construïts amb carreus ben travats. La domus fou destruïda durant la Guerra de Successió i reedificada al segle XIX. En l'actualitat el casal torna a ser habitat.

Història

Aquesta domus o casa forta es trobava situada dins de l'antic terme del castell de Sant Llorenç, i posteriorment al de Medà. Era situada al marge esquerre de l'antic riu de Peres o torrent de Sant Martí. Fou el lloc de residència de la família Alta-Riba i de les que la succeïren genealògicament. La família Alta-Riba es documenta a partir del 1175, quan apareix el primer personatge amb el nom de la família: Vermei d'alta-Riba. L'any 1198 són els germans Berenguer d'Alta-Riba i Guillem de Medà els que són documentats. AA.DD (1984:182) Aquesta família deriva segurament dels castlans de Medà, que tenien el castell a través dels Gurb-Queralt i els bisbes de Vic, que n'eren els senyors eminents. Documentalment, es troba ben localitzada la participació d'un dels membres de la família, Bernat Guillem d'Alta-Riba, en la Guerra Civil Catalana (1462-1472), com a cabdill realista a la Plana de Vic. També ho ha estat un altre membre de la família: Llorenç d'Alta-Riba. AA.DD (1984:182) La família Alta-Riba es convertí en una de les principals benefactores de Sant Tomàs a partir del segle XV, quan desaparegueren els Riudeperes. AA.DD (1984:177). A més dels Riudeperes, també tenien dret a batejar-se en dit monestir els propietaris del mas Cucala, ara desaparegut, així com els Alta-Riba. AA.DD (1984:176) .També hi ha a l'altar major els vasos sepulcrales dels Riudeperes i Alta-Riba. En reformar-se l'església es feren servir per a l'ampliació de la cisterna i posteriorment foren recuperades les pedres esculpides amb els escuts familiars i posades en un arcosoli del claustre renaixentista entorn al 1916. El llinatge Alta-Riba s'entroncà amb el de la casa Clariana l'any 1578 i amb la família Sentmenat el 1754. AA.DD (1984:182) Aquell any van contraure matrimoni Maria Josepa de Clariana-Seva i de Muntaner i Joan Antoni I de Sentmenat i de Boixadors. Maria Josepa era comtessa de Múnter i senyora d'Alta-Riba. La gran quantitat de títols que aportaven els convertia en l'èlit de la noblesa del Principat. La casa forta o Domus, fou enderrocada durant la guerra de Successió, i va ser reedificada al final del segle XIX. Els darrers propietaris foren la família Luque, que a la dècada del 1950 van vendre la propietat a la família Barniol.

Bibliografia

AA.DD (1985) Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Direcció General de Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya. AA.DD. (1976) Els castells catalans. Vol IV p. 1036-1047. Ed. Dalmau. Barcelona.
CARRERAS CANDI F (1892) Lo castell de Bellpuig i la casa d'Altarriba. Barcelona CARRERAS CANDI F (1893) 2 Llorenç d'Altarriba i lo cassal de Vich de 1475" a Efemérides historicas de Catalunya. Barcelona.

